

TIEN VARRELTA.

Teosofisen Seuran sääntöjen vahvistus. Sen johdosta, että senaatti kielsi Suomen Teosofisen Seuran säännöiltä vahvistuksen, sisälsivät pääkaupungin ruotsinkieliset lehdet *Nya Pressen* ja *Dagens Tidning* kumpikin seuraavassa numerossaan pääkirjoituksen, jossa hyvin suoria sanoja lausuttiin sekä senaatille että Porvoon tuomiokapitulille. *Nya Pressen* kirjotti m. m.:

„Että Porvoon tuomiokapituli on tahtonut tehdä Teosofisen Seuran uskontokunnaksi, jonka tulisi olla samassa asemassa kuin joku eriuskolaisseurakunta, todistaa tämän kirkollisen viraston täydellistä tietämättömyyttä sanotun seuran tarkotuksesta ja siitä perusaatteesta, johon se nojautuu. Tuo perusaate sisältää, että seura on mitä puolueettomimmassa ja vapaimmässä suhteessa kaikkiin kirkollisiin tunnustuksiin ja uskontokuntiin, olkoot ne mitä laatua tahansa, niin ettei mikään uskontunnustus saa olla esteenä seuran jäseneksi tulemiselle. Teosofiseen Seuraan saattaa siis kuulua luterilaisia, katolilaisia, muhamettilaisia ja pakanoita eikä näiden silti tarvitse astua ulos kirkoistaan tai luopua uskostaan. Tämä perustuu siihen, että Teosofinen Seura tahtoo olla ainoastaan joukko totuudenetsijöitä, jotka tutkivat totuutta kaikista uskonnoista ja filosofisista järjestelmistä, erittäinkin itämaisestä viisausopista. Tällainen henkisillä aloilla työskentelevä tutkijoiden joukko on silmännähtävästi yhtä vähän kirkollinen seurakunta tai uskontokunta kuin esim. Prometheus-seura. Vastakohtaan väittäminen on vain ilmaus käsitteitten sekaannuksesta, joka perustuu tietämättömyyteen.

On myös aivan väärin väittää, että seura olisi ulkomaisten viranomaisten alainen. Suomen Teosofinen Seura on täydellisesti itseänsä hallitseva järjestö. Osa jäsenmaksuista menee Teosofiselle Seuralle Adyariin pääkirjaston ylläpitämiseksi, joka siellä on koottuna eri maitten teosofisten seurojen keskipisteeksi, sekä tekemään täkäläisille seuran jäsenille mahdolliseksi siellä jonkun aikaa harjottaa tutkimuksia.

Tuomiokapitulin lausuntoon nojautuvaa kieltoa elähyttää ymmärtämättömyyden ja keskiaikaisen suvaitsemattomuuden henki. Teosofinen Seura ei ole hyvissä kirjoissa kirkollisten viranomaisten luona. Sitä todistaa arkkipiispan ahdasmielinen kielto Turun akatemiasalin myöntämisestä teosofisia esitelmiä varten, vaikka siellä muuten puhutaan kaikenlaisista aineista. Tuollaisilla keinoilla, jotka muistuttavat menneitten aikojen ahdasmielisyyttä, eivät meidän kirkkoruhtinaamme kuitenkaan voi pitää kuolevaa valtiokirkkoamme vapaana epäuskon saastunnasta. Kriitikki on meidän aikanamme ilmassa ja nykyään kysytään totuutta eikä uskonoppeja ja dogmeja.“

Lehti arvelee, että seuralla kuitenkin on täysi oikeus olla olemassa ilman virallista sääntöjen vahvistusta, vaikka viranomaiset mahdollisesti voisivat käyttää hyväkseen kieltoa rettelöimiseen.

Samaan suuntaan kirjottaa *Dagens Tidning*, vaikka hieman keveämpään tapaan. Se alottaakin sillä, että tuo kielto on enemmän naurettava kuin surullinen ja sanoo, ettei sillä ole „mitään käytännöllistä merkitystä, koska Teosofisen Seuran oikeus maassa toimia aatteittensa levittämiseksi on perustuslakien mukaan riippumaton senaatin suostumuksesta.“ Lehti jatkaa:

„Teosofia on kuten tunnettu yhteinen nimi niille uskonnollispanteistisille viisauksijärjestelmillä, jotka myös käyvät *mystiikan* nimellä ja joiden tunnetuimpina edustajina protestanttisessa historiassa ovat niin vaaralliset herrat kuin Jakob Böhme ja Emmanuel Swedenborg. Sen tarkoituksena on jonkinlaisen mystillisen sisäisen näkymyksen kautta päästä perille kaiken olevaisen totisesta olemuksesta, löytää jumalallisuus ihmisessä, yhteisen ihmisveljeyden perusta j. n. e. Nykyisen Teosofisen Seuran johon kuuluu lukuisia jäseniä kaikissa sivistysmaissa, perusti New Yorkissa vna 1875 ruhtinatar Blavatsky ja se on tätä nykyä jaettu kahteen pääryhmään, joista toisella on päämajansa Adyarissa Intiassa ja toisella Leipzigissä (?).

Tämän lempeän viattoman filosofian edustajilta tahtoo siis senaatti kieltää oikeudet. Että Teosofinen Seura on aivan ilman tunnustusta ja avoinna kaikenlaisille uskonnoille ja että teosofit kaikkina aikoina ovat kuuluneet mitä erilaisimpiin uskontokuntiin, on siis senaatille tuntematonta. Enemmän kuitenkin hämmästyttää se seikka, että tuollaisen väärinkäsityksen on pannut alkuun – Porvoon tuomiokapituli, jonka jäsenillä kuitenkin pitäisi noista asioista olla edes alkeellisia tietoja.

Myöskin senaatin pelko ulkonaisesta sekaantumisesta sisäisiin asioihimme Teosofisen Seuran kautta, tuntuu suorastaan huvittavalta. Yhtä paljon aiheita pelkoon antaisi silloin N. M. K. Y., Pelastusarmeija ja muut kansainväliset liikkeet. Ja mitä niihin kolikkoihin tulee, joita teosofiaan innostuneet lähettävät Intian Adyariin vähäpätöiseksi avustukseksi teosofian keskuskirjaston ylläpitämiseksi, niin niiden pidättäminen maassa ei sanottavasti lisänne Suomen kansallisomaisuutta, josta senaatti muuten niin lämpimästi huolehtii.

Mitään käytännöllistä häiriötä Teosofisen Seuran toimintaan ei kyseessäoleva senaatin päätös voi sisältää.“

Kumpikin lehti osottaa täydellistä asiantuntemusta. Jälkimmäinen tietää jo viimeisetkin uutiset hajaannuksesta teosofisessa leirissä, vaikka se erehdyksestä sijoittaa toisen päämajan Leipzigii (pitäisi kai olla joko München tai Berliini). Suomalaiset lehdet eivät ole tienneet mitään sanoa Teosofisesta Seurasta ja sen sääntöjen kiellosta vaan ovat ainoan myötätuntonsa ilmaisseet vaitiololla tai painattamalla otteita ruotsalaisista lehdistä. Yksi ainoa lehti – *Borgåbladet* – on vastannut pääkaupunkilehtien lausuntoihin ja yrittänyt puolustaa tuomiokapitulin menettelyä. Sillä kuitenkin ei ole muuta esitettävänä kuin se uudistettu väite, että Suomen Teosofinen Seura on ulkomaalaisen Seuran alainen ja tämän todistuksena on vuotuinen maksu. Kuitenkin se ottaa suuhunsa suuria sanoja ja lausuu: „Näiden

sääntöjen hyväksyminen täällä Suomessa olisi siis ollut jokseenkin mieletön (*ganska absurd*) teko.“

Tähän julkaisi Nya Pressen 27 p:nä helmik. seuraavan vastauksen:

„Jokseenkin mieletön teko! Tuskin korviaan uskoisi. Onko *Borgåbladet* asettunut sivistyksen vihaajien leiriin? Onko tämä oleva jonkinlainen uskontunnustus? Tarkottaako lehti, että Suomen auttamattomasti tulee olla kulttuurin perimmäisessä jälkijoukossa tai ehkä kokonaan olla kulttuurin rajojen ulkopuolella? Mitä muuten voi ajatella tuollaisesta lausunnosta? Eikö valistuneen lehden velvollisuus ole pikemmin huomauttaa laeissamme mahdollisesti löytyvistä puutteista kuin pudistaa päätänsä sivistyksellisille liikkeille ja orakkelimaisesti julistaa, että ne ovat mielettömiä, mahdottomia? Miksi Teosofinen Seura olisi mielettömämpi Suomessa kuin Ruotsissa, Saksassa, Englannissa, Ranskassa, Italiassa, Itävallassa, Hollannissa, Belgiassa, Venäjällä, Schweizissä, Unkarissa, j. n. e. puhumattakaan Europan ulkopuolella olevista maista? Miksi Teosofinen Seura Suomessa olisi niin pöyristyttävän vaarallinen, että olisi mieletöntä ajatella sen sääntöjen vahvistamista?

Totta on, että Teosofinen Seura on kansainvälinen järjestö ja että kansalliset seurat ovat olennaisia osia suuremmasta kokonaisuudesta, mutta on myöskin totta, että nämä kansalliset seurati „osastot“, niinkuin niitä varhemmin kutsuttiin, ovat itseänsä hallitsevia ja riippumattomia omilla alueillaan. Yhdessä ne muodostavat suuren seuran, jolla on yhteinen presidentti ja yhteinen kokoonpanoaste, nim. yleisesti tunnettu teosofinen ohjelma (mainitaan T. S. kolme pykälää); sitäpaitsi eri kansallisten seurain säännöt määrättyissä kohdissa ovat aivan yhtäpitäviä kuten siinä, mikä koskee jäsenten vastaanottamista ja looshien perustamista. Mutta käytännöllisesti näyttäytyy yhteenliittymisen oikeastaan siinä, että kaikki kansalliset seurati valitsevat seuran presidentin, että seuralla on yhteinen päämaja Adyarissa (Madras, Intia), minne vuosittain pieni maksu – 8 penceä jäseneltä – lähetetään kustakin kansallisesta seurasta sekä lyhyt kertomus sen toiminnasta kuluneena vuonna, sekä vihdoim siinä, että jokaisen kansallisen seuran ylisihteeri eli esimies on äänivaltaisena jäsenenä seuran pääneuvostossa.

On vaikeata käsittää, mitä vaaroja yhteiskunnalle olisi siitä, että Teosofisen Seuran säännöt vahvistettaisiin. Seura on luettava kirjallisten eli oppineitten seurojen joukkoon eikä sekotuspolitiikkaan.

Nimi „osasto“ (seksioni) on kuten sanottu vanhentunut. Anomus jätettiin Senaattiin useita vuosia sitten ja senjälkeen on sana „osasto“ vaihdettu „kansalliseen seuraan“. Tämä tapahtui v:na 1908 osaksi Ranskan seuran rekisteröimisen helpottamiseksi, ja samana vuonna Teosofinen Seura sai laillisen vahvistuksen myöskin – Venäjällä.

Kaukana siis siitä, että olisi mieletöntä laillistuttaa Teosofinen Seura Suomessa, olisi pikemmin mieletöntä, jos me täällä Suomessa olisimme niin tavattomasti jälellä koko muusta Europasti, että Seuralta täällä kiellettäisiin sääntöjen vahvistus.“

Tämä asiallinen vastaus selvästi osoittaa, kuinka täydellisesti oikeutettu on Teosofisen Seuran olemassaolo maassamme.

Muutoksia Teosofisessa Seurassa. Tri Steinerin erottaminen Teosofisesta Seurasta on samalla vienyt mukanaan useita jäseniä myöskin muista maista. Niinpä ovat Suomessa eronneet kaikki Mouna-looshin ja useimmat Ahjon jäsenet. Eronneet aikovat työskennellä niissä „antroposofisissa“ yhdistyksissä, joita jo on maassamme muodostettu.

Suomen T. S. vuosikokous. Useimpien maaseutulooshien anomuksesta on hallinto peruuttanut aikaisemmin tehdyn päätöksensä, että seuran vuosikokous pidettäisiin pääsiäisenä ja päättänyt sen pidettäväksi juhanmuksen aikana, jotta se olisi yhteydessä Mrs. Annie Besantin käynnin kanssa viime vuosikokouksen päätöksen mukaisesti.

Lahjoja teosofiselle liikkeelle. „Maakassa“ on vastaanottanut: O. K. 20: —. T. S. jäsen 25: —. G. W. 100: —. D. R. 25: —. L. K. 135: —. A. R. K. 2: —. M. L. 25:81. Ystäviä Iisalmella 110: —. E. M. 100: —.

Keräykseen osanottajat. Lupasimme helmikuun n:ossa, että mainitsisimme niiden nimikirjaimet, jotka ottivat keräykseen osaa. Kuten tammi- ja helmikuun Tietäjistä näkyi, tuotti joulukuun keräys Smk. 1,520: —, tammikuun 540: —. Tässä on osanottajain lista. O. S. 100: —. J. S. 30: —. H. & A. P. 100: —. „Pyhiinvaeltaja“ 40: —. L. M. M. 40: —. H. H. 10: —. O. K. 100: —. A. K. 10: —. F. P. 50: —. J. S. 500: —. E. K. 40: —. „Eräs“ 50: —. Ystäviä Porissa 115: —. „X“ 10: —. I. K. 40: —. A. A. S. 5: —. „K. L.“ 20: —. Hj. D. 50: —. A. R. 100: —. M. H. 40: —. C. P. 25: —. J. H. 10: —. — 25: —. W. S. 500: —. P. H. 40: —. M. L. 10: —.

Kalevala-looshin vuosikokous oli t. k. 3 p:nä. Puheenjohtajaksi tälle vuodelle valittiin T. Vitikka, varalle Edv. Leimu, sihteeriksi Veikko Palomaa ja rahastonhoitajaksi V. Heiskanen. Jäseniä nykyään on looshissa noin 60. Viikkokokouksissa päätettiin lukea kristinuskon salaista puolta edelleen.

Painovirhe. Tietäjän viime numerossa olleessa Kaukamoisen astrologisessa artikkelissa on sivulla 91 merkki + jokaisessa 42 kohdassa oleva t (= tuntia).

Luonnonparantaja. Tampereella ilmestyvä, Lahja Leppäsen suurella asianharrastuksella toimittama „Luonnonparantaja“ jatkuu edelleen tänä vuonna. Tammikuun numero on jo ilmestynyt 16-sivuisena. Kun lehden hinta on vain 1:30 vuosikerralta, ei pitäisi kenenkään jättää sitä tilaamatta. Toimituksen osoite on Tampere.

Manalan majoille muutti t. k. 3 p:nä veli *Vihtori Saarikoski*. Hän oli harvinaisen innokas teosofi ja tolstoilainen, ja lukuisat lukijat jäävät kaipaamaan hänen lämminhenkisiä kirjoituksiaan „New Yorkin Uutisissa“. Teosofisella Kustannusliik-

keellä on hallussaan ostamansa käsikirjotus häneltä ja tulee ehkä vuoden kuluessa julkaisemaan sen.

Spiritismi raamatun valossa nimisen kirjan on meille ilmoitettavaksi lähettänyt „Kansainvälinen raamatuntutkijain seura“ (Hartevan liike). Hinta 50 p.

Tietäjä. Tämä numero on taas 60-sivuinen ja kuitenkin on täytynyt jättää kirjoituksia pois!

(Tietäjä 1913 Maaliskuu N:o 3, ss. 164-168)